

Το κοράκι έμελλε να γίνει ο ήρωας του ομώνυμου ποιήματος που έκανε διάσημο τον Πόε

Εντγκαρ Άλαν Πόε: ο Πίτερ Ακρόιντ τον παρομοιάζει με τους ήρωές του

Σαν τη σαλαμάνδρα στη φωτιά

Το όνομά του είναι ταυτισμένο με τη λογοτεχνία του τρόμου και για τον Άρθουρ Κόναν Ντόιλ υπήρξε ο προφήτης του αστυνομικού αφηγήματος. Η λέξη «ντετέκτιβ» που αρχίζει τη σταδιοδρομία της μετά το 1843 εμφανίζεται για πρώτη φορά σε δικό του διήγημα. Πρόκειται για τον Γάλλο Ογκίστ Ντιπιέν στο «Οι φόννοι της οδού Μοργκ»

Ο Εντγκαρ Άλαν Πόε φορούσε πάντα μια μαύρη ρεντιγκότα και είχε έναν παράδοξο και αντιφατικό χαρακτήρα, με τα γραπτά του όμως επηρέασε τους μεταγενέστερους συγγραφείς όσο κανένας άλλος

τηκε την εξαδέλφη του η οποία τον είχε εντυπωσιάσει από τότε που εκείνη ήταν εννέα ετών και μέχρι το τέλος της ζωής του έγραφε φλογερές επιστολές καταθέτοντας το πάθος του έρωτά του σε περισσότερους από έναν αποδέκτες.

Σίγουρο είναι πάντως πως έζησε φτωχός. Κινηγούσε μια ζωή του συγγραφικό μεροκάματο και το μεγάλο ανεκπλήρωτο όνειρό του ήταν να βρει χρηματοδότη για να εκδώσει το δικό του περιοδικό. Όταν όμως του δόθηκε η ευκαιρία να γίνει διευθυντής ενός εντύπου απεδείχθη μια δύναμη καταστροφής πρώτου μεγέθους. Ο λόγος; Μα είναι πολύ απλός. Δεν μπορούσε να κρύψει την περφόρμανσή του για τους ομοτέχνους του. Σ' αυτήν του τη στάση χρωστάει τον χαρακτηρισμό «ασταθής σαν το νερό, χαρακτήρας χωρίς χαρακτήρα, ο πιο αντικειμενικός άνθρωπος του κόσμου». Κατά τον Βιογράφο του τον Ακρόιντ, «σαν τη σαλαμάνδρα ζούσε μέσα στη φωτιά». Με άλλα λόγια, η δύναμη της αυτοκαταστροφής ήταν ισχυρότερη από τη δύναμη της αυτοσυντήρησης. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Πόε θεωρούσε πως το «πιο ποιητικό θέμα στον κόσμο είναι ο θάνατος μιας όμορφης γυναίκας».

Κατά τα άλλα, ήταν μυθομανής. Του άρεσε να αναπλάθει κατά το δοκούν το παρελθόν του. Ελεγε πως η μέγερη του υπήρξε αριστοκράτισσα που γεννήθηκε στη θάλασσα, πως ο ίδιος είχε ταξιδέψει στη Ρωσία και την Ελλάδα και πως είχε μονομαχήσει για μια γυναίκα στη Γαλλία προτού γράψει ένα αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα που του το έκλεψε ο Ευγένιος Σύν. Μεθυμένος από την επιτυχία που συνάντησε «Το κοράκι», στην κυριολεξία «μεθυμένος σαν Ινδιάνος», τύφλα δηλαδή, ισχυριζόταν πως τον είχαν καλέσει στην Αγγλία για να το απαγγείλει στη Βασίλισσα Βικτωρία και την οικογένειά της.

Υπέρμαχος της δουλείας

Ο Εντγκαρ Άλαν Πόε υπήρξε ένας από τους πρώτους επαγγελματίες συγγραφείς σε μια αγορά που ακόμη δεν αγόραζε. Λέγεται πως στα είκοσι χρόνια της σταδιοδρομίας του δεν κατάφερε να κερδίσει παραπάνω από 300 δολάρια από το έργο του. Για να αντιμετωπίσει δε τη φτώχεια του δεν έπαψε να προσπαθεί ως τα τελευταία του να διορισθεί ως τελωνειακός. Αλλά πάνω απ' όλα ήθελε να γίνει στρατιωτικός. Το πιο παράδοξο είναι, ότι ήταν ένας «κύριος του Νότου». Υπερήφανος και τυπικός, φορώντας μια μαύρη ρεντιγκότα κουμπωμένη ως τον λαιμό, όταν παρεκτρέπεταν αρρώστασε. Σε όλη του τη ζωή υπήρξε υπέρμαχος της δουλείας και υποστηρικτής αυτού που ο ίδιος αποκαλούσε «ανώτερη κάστα».

Δεν ξέρω αν ο Πίτερ Ακρόιντ ήθελε να φτιάξει έναν χαρακτήρα ο οποίος θα μπορούσε να ερμηνεύσει ένα από τα πιο ανιμναστικά έργα της ιστορίας της λογοτεχνίας. Εκείνο που ξέρω είναι ότι έφτιαξε το συναρπαστικό αφήγημα μιας ζωής, απομυθοποιώντας ως ένα σημείο την εικόνα του καταρραμένου ποιητή. Ξέρω ακόμη πως τελειώνοντας τη βιογραφία του θέλω να ξαναδιαβάσω όλον τον Πόε! Η μετάφραση της Μαρίας Φακίνου είναι εξαιρετική.

Γράφει ο Πάτρικ Θεοδωρόπουλος

Επηρεάσε όσο κανένας άλλος ομοτέχνός του τους μεταγενέστερους. Το δικό του έργο επικολέσθη και οι ρομαντικοί, οι συμβολιστές και οι υπερρεαλιστές. Ο Βερλάν, ο Ρεμπώ, ο Μαλαρμέ, ο Μπωνιέρ, αλλά και ο Ουέλς, ο Κάφκα, ο Ντοστογιέφσκι, ο Κόνραντ και ο Τζόις τον αντιμετώπιζαν ως βασική αναφορά του δικού τους έργου. Και ο Μπόρχες από το τέλος του 20ού αιώνα συναμιλούσε μαζί του μέσω της σύντομης αφηγηματικής μορφής. Γιατί, εκτός των άλλων, ήταν ο Πόε που καλλιεργούσε την «κοφτή, λακωνική και άμεσα εκτενή» αφήγηση, τη «λογοτεχνία του περιοδικού». Έγραφε και μερικά από τα ωραιότερα ποιήματα στην αγγλική γλώσσα, παρ' όλα αυτά, με εξαίρεση «Το κοράκι» που τον έκανε γνωστό, όσο ζούσε δεν έγινε διάσημος ως ποιητής.

Μπροστά σ' αυτήν την τόσο λαμπρή μεταθανάτια σταδιοδρομία, τα σαράντα χρόνια της ζωής του μοιάζουν με μια παρένθεση. Συστυχίας στον αστερισμό της οφείας γεννήθηκε το 1809 στον Νότο των ΗΠΑ, στο Ρίτσορντ της Βιρτζίνιας. Πως περιπλανώμενος ηθοποιών, εγκαταλειμμένος από τον πατέρα του, έμεινε ορφανός μετά τον θάνατο της μητέρας του.

Η ζωή του μας έχει παραδοθεί

στο περιτύλιγμα του μύθου που πρόσταται από τη φθορά της πηρογμάτικότητας, την εικόνα του καταραμένου ηθοποιού. Οπισμανής ή αλκοολικός, εκ γενετής φιλάσθετος, παρανοϊκός, ψυχασθενής και πονεμένος εραστής, ο Εντγκαρ Άλαν Πόε μοιάζει γεννημένος για να υπηρετήσει το «σίδηρο ύψιφι-χταγκάλασμα» της «Απόγνωσης» που βρίσκεται στο κέντρο της λογοτεχνίας του.

Ο Πίτερ Ακρόιντ μπορεί να μην έχει πάντα τη διάθεση να τον απομυθοποιήσει, δεν είναι και πάντα δυνατόν εξάλλου, με τη βιογραφία

που του αφιερώνει πάντως φτιάχνει έναν ανθρώπινο χαρακτήρα που θα μπορούσε να είναι πλασμένος από τη φαντασία του Πόε. Μας παρομοιάζει έναν άνθρωπο Πόε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση των χαρακτηρισμών του συγγραφέα Πόε. Ένα πρόσωπο αντικατικό που μοιάζει να ξεφεύγει από κάθε ορισμό.

Υπήρξε αλκοολικός; Μπορεί και να, μπορεί και όχι. Το αίσιμο είναι πως όταν έπινε κατέβαζε ποτά μέχρι τελικής πτώσεως. Υπήρξε «καταραμένος εραστής», ανδρείκελο στα χέρια του μεγάλου και μοιραίου έρωτα; Δεν ξέρουμε. Παντρέ-

Peter Ackroyd
ΠΟΕ
ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΖΩΗ

ΜΤΦ: ΜΑΡΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ,
ΕΚΔ: ΠΑΤΑΚΗ, 2010,
ΣΣΑ: 272, ΤΙΜΗ: 16.50 ΕΥΡΩ